

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 25. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167182503056.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

Cornelius og Theodor boede begge i én By og vare kongelige Oppebørsels-Betjenter, kun med den Forskjel, at Cornelius styrede en Kasse af nogle Tønder Guld; Theodor derimod havde aldrig set mere end et Par Tusende Rigsdaler i sin. Cornelius havde et Ansvar af saa stor Betydenhed, at han ingen Kavtion kunde præstere, eller kanske rettere sagt: Cornelius var en stor Mand, der ingen Kavtion behøvede. Theodor derimod havde ikke kunnet faa sin Bestalling udløst, før end han maatte stille Borgen for sin redelige Forvaltning; denne fik han ogsaa paa to Tusende Rigsdaler hos en Fætter, som var Kjøbmand og huttede sig igjennem Verden, saa godt som han kunde, ved Hjælp af den Kredit, som hans ærlige Navn og Rygte forskaffede ham. Cornelius kjørte med Topper paa Hestene, gjorde Traktementer, spillede høje Spil, holdt Maitresser, kort: levede saaledes, som hans Stand og anselige Embede befalede ham at leve. Theodor levede saaledes, som hans ringe Løn vilde tillade ham. Han havde fra sin Barndom af lidt ondt, slidt sig frem ved sin Flid, og mangen en Gang med en hungrig Mave sat sig til at arbejde paa det, som nu havde bragt ham i den Vej, hvori han ikke uden den 26 yderste Sparsommelighed kunde ernære sig. Theodor giftede sig med en fattig Pige, som han inderlig elskede, og som han ønskede at skaffe alle de Fornøjelser og Bekvemmeligheder, som det var ham muligt. Mange Børn forøgede hans Udgifter og Fornødenheder, og Mangel paa det sidste foraarsagede ham mangen søvnlos Nat og utallige Bekymringer. Cornelius giftede sig i en Familie, hvorved han blev besvogret med de mægtigste Mænd i Landet. Han fik en Rang efter den anden, en Karakter efter den anden, og ved hver ny Rang og Titel maatte ny Pragt anskaffes. Nu kom et Tordenslag. En Ordre blev givet til at efterse begges Kasse-Beholdning. Der fandtes Mangel hos dem begge. Theodor blev to Tusende Rigsdaler skyldig og Cornelius to Tønder Guld. Man befandt, at de begge havde spillet i Tallotteriet. Theodor havde været uforsigtig nok at gribe lidt efter lidt til Landets Kasse, i Haab at skaffe sig med sine lidt taaleligere Vilkaar. Cornelius havde store Kapitaler under Hænder, hvormed han troede at kunne forcere Lykken. Men han beviste med tydelige Argumenter, at Landet intet havde tabt ved hans Forvovenhed, siden Lotteriets Kasse var Landets Kasse, og at altsaa hele Fejlen bestod deri, at Pengene vare forflyttede fra det Rum i Landets Kasse, hvori de burde være, til et andet, hvori de ikke skulde ligge. Hans mægtige Venner understøttede hans filosofiske Grunde, og dette virkede saa meget, at han blev forflyttet til et mageligere Embede og højere Værdighed, som ikke var forbundet med Penge-Ansvar. Theodor, som ikke synderlig havde lagt sig efter Filosofien, blev anvist Plads i Skubkarren, hans Fætter og Kavtionist udplyndret, og to Familier saaledes bragte til Bettelstaven. Cornelius blev lykkelig ved sin Filosofi, og tror selv ved sit Exempel at have bevist, at Tallotteri er en Lykke for en Stat.